

Kokousmuistio

8.12.2021

VN/16699/2021

VN/16699/2021-VM-17

 Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja
 digitalisointihanke

Kuntajaoston kokous 9/2021

Aika tiistai 7.12.2021 klo 12.00-14.00

Paikka TEAMS

Läsnä	Jani Heikkinen VM	puheenjohtaja
	Suvi Savolainen VM	varapuheenjohtaja
	Sami Salonen OKM, paikalla 13.49 asti	
	Pilvi Rantanen STM, poissa sijainen Jussi Lind, paikalla 12.58 asti	
	Tero Tyni VM, paikalla 13.02 alkaen	
	Jaana Walldén VM, paikalla 12.57 asti	
	Laura Saijonmaa YM	
	Päivi Väisänen-Haapanen Suomen kuntaliitto, paikalla 13.02 alkaen	
	Matti Mäkelä Turun kaupunki	
	Mika Itänen Seinäjoen kaupunki, poissa, sijainen Kati Keskinen paikalla 12.24 alkaen	
	Janne Airaksinen Lapinlahden kunta, poissa	
	Riitta Pitkänen Pohjois-Pohjanmaan liitto	
	Susanna Lammassaari Lapin aluehallintovirasto	
	Ulla Suomela VM	sihteeri

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

2 Ilmoitusasiat

Todettiin tiedossa olevat poissaolot ja sijaiset.

3 Kokouksen esityslista

Hyväksyttiin 29.11.2021 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (4.11.2021, 8/2021) kokousmuistio.

5 Jaoston tilannekatsaus ja työn eteneminen

Todettiin tiedoksi jaoston tilanneraportti. Kevään kokoukset on aikataulutettu ja kokoussuunnitelma on laadittu. Ensimmäinen kehittämistyöpaja toimenpide-ehdotuksien muotoilemiseksi on pidetty 24.11. VA-rahoituksen kriteeristöä, huoneentaulua on käsitelty kuntapolitiikan tulevaisuutta koskevassa työryhmässä sekä Kuthanekissä. Tiedostoa on päivitetty saadun palautteen perusteella. Kuvaukset kehittämisalueista avustustoiminnan kokonaisuus, avustustoiminnan suunnittelu eri toimijoiden kanssa sekä asukaslähtöinen avustustoiminta on laadittu. Kehittämistyöpajojen perusteella on tunnistettu toimenpideaihoita. Investointinyrkissä on tarkasteltu hakuaiakatauluja ja avustusehtoja, joiden käsittelyä jatketaan seuraavassa nyarkin kokouksessa.

 Postiosoite
 Postadress
 Postal Address
 Valtiovarainministeriö

 Käyntiosoite
 Besöksadress
 Office
 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 Puhelin
 Telefon
 Telephone
 29 516 001
 35 829 516 001

 Faksi
 Fax
 Fax

 s-posti, internet
 e-post, internet
 e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

valtiovainministerio@vm.fi

Tietovarantoihin liittyen kuntien organisaatioiden ja toiminnan luokittelua tarkastellaan yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa 19.1. Uutena asiana esille on noussut Suomi.fi tunnistautuminen ja valtuudet. Tunnistautumiseen siirrytään myös Valtiokonttorille toimitettavien kuntien taloustietojen osalta. Valtiokonttorin laatimaan ohjeistusta hyödynnetään ja valtionavustustoimintaan liittyen tullaan laatimaan myös ohjeistusta. Muilta osin tietovarantoihin liittyvää määrittelytyötä jatketaan. Kehittämisalueita tulos- ja vaikutuslähtöinen, läpinäkyvä ja yhtenäinen avustustoiminta tarkastellaan 8.12. pidettävässä työpajassa. Tulosten jakamiseen ja arviointiin liittyviä ehdotuksia työstetään 12.1. pidettävässä työpajassa. Investointinyrkki jatkaa avustusehtojen käsittelyä. Seuraavassa kokouksessa on esillä myös arviointiperusteet ja kriteerit. Vuoden vaihteen jälkeen tarkastellaan toimijoiden taloudellista kyvykkyyttä ja avustuspäätöksiä.

Haasteet, muutokset ja riippuvuudet ja riskit ovat pysyneet ennallaan.

6 Kokoussuunnitelma

Hyväksyttiin kevään kokoussuunnitelma. Kaikki kehittämisalueet on saatu aikataulutettua johonkin kokoukseen. Kuntapolitiikan tulevaisuutta koskeva työ valmistuu helmikuussa ja on hyödynnettävissä maaliskuun kokouksessa. Hyvinvointialueiden ja kuntien ohjaukseen liittyvä valmistelukokous on sovittu STM:n kanssa. Jaoston työ päättyy toukokuussa. Loppuraporttiin liittyen tullaan järjestelmään päätösseminaari kesäkuussa yhteistyössä hankkeen ja kunta- ja aluehallinto-osaston sekä mahdollisesti Kuntaliiton ja Kunta-TV:n kanssa.

7 VA-rahoituksen kriteeristö

Hyväksyttiin esittelyssä ollut valtionavustusten huoneentaulu ja sen liittäminen osaksi kuntajaoston loppuraporttia. Huoneentaulun visualisointia vielä pohditaan. Huoneentaulua, kuntajaoston väliraporttia sekä laadittuja selvityksiä hyödynnetään laadittaessa kuntapolitiikan tulevaisuutta koskevia linjauksia. Näkemykset ovat yhdenmukaiset.

Käytiin keskustelua taloudellisesta kyvykkyydestä sekä hakijan kyvykkyydestä viedä läpi avustettavaa toimintaa. Pohdittiin mahdollisuuksia hyödyntää tutki kuntia.fi-palvelussa olevia tietoja ja kriisikuntaa koskevia mittareita erityisesti investointiavustusten yhteydessä. Kyvykkyys voi vaihdella myös avustuskohteen ja –lajin mukaisesti ja verkostohankkeet vaativat erilaista kyvykkyyttä. Kyvykkyyttä viedä lävitse avustustoimintaa liittyy arviointiperusteisiin eli millaisilla kriteereillä sitä arvioidaan. Tästä löytyy esimerkkejä Suomen Akatemialta, Business Finlandilta ja EU-ohjelmista. Arviointiperusteiden tulisi olla etukäteen tiedossa. Kehittämisyavustuksilla voi olla suuri merkitys kunnalle. Näihin avustuksiin liittyvien toimien avulla on voitu muuttaa kunnan taloudellista tilannetta paremmaksi. Kyvykkyyden arvioimiseen tarvitaan tarkempia toimintatapoja ja ohjeistusta. Kehittämisaluetta 4, valtionavustukset heikossa taloudellisessa asemassa olevalle kunnalle on tarkastelussa maaliskuun kuntajaoston kokouksessa.

8 Kehittämisalueet 5-7, kuvaukset ja toimenpiteet

Kehittämisalueisiin 5-7 (avustustoiminnan kokonaisuus, avustustoiminnan suunnittelu yhdessä eri toimijoiden kanssa sekä asukaslähtöinen avustustoiminta) on työstetty kuvaukset kuntajaoston väliraportin perusteella. Kuvauksia koskevia muotoiluja voidaan työstää loppuraportin yhteydessä. Esittelyssä olevat toimenpideaihiot on laadittu 24.11. pidetyn työpajan perusteella. Toimenpide-ehdotuksia tullaan käsittelemään seuraavissa kuntajaoston kokouksissa ja niitä työstetään iteratiivisesti. Toimenpide-ehdotukset tullaan muotoilemaan konkreettisesti sisältäen vastuut. Eri kehittämisalueisiin vastataan osin samoilla toimenpide-ehdotuksilla.

Päätettiin laatia toimenpide-ehdotus hakujen ja toteutuksen vuosikellosta huomioiden valtion ja kuntien strategisen suunnittelun, toiminnan ja talouden suunnittelun aikataulut ja reunaehdot, väliraportissa ja kehittämistyöpajassa tulleet huomioidut. Pohdittiin vuosikellon sijoittamista järjestelmään, suunnitteluun liittyvää automaattista muistutusta sekä uutiskirjetoimintoja. Vuosikellossa pitää huomioida myös opetustoimen ajoittuminen lukuvuosirytmien mukaisesti. Lisäksi on hyvä huomioida yllättävät muutostarpeet esim. korona, joiden johdosta pitää toimia toisenlaisella rytmityksellä.

Päätettiin laatia toimenpide-ehdotus pienten toimijoiden ja hankkeiden avustamisesta. Jatkokyöstämisessä tarkastellaan mahdollisuutta hyödyntää Business Finlandilla käytössä olevaa yritysten jaottelua sekä käydään keskustelua järjestötyöryhmän kanssa. Järjestökentällä on vastaava tarve pienten toimijoiden huomioon ottamisesta. Käytiin keskustelua erilaisista

rahoitustoimista kuten lump sum-rahoituksesta, jota kohdennettaisiin hyvin spesifiin kehittämistarpeeseen tai kokeiluun. Kokeilukulttuurin edistämistä on kehitetty edellisellä hallituskaudella (kokeilunpaikka.fi). Myös maakuntaliittojen myöntämässä Akke-rahoituksessa on hyödynnetty lump sum rahoitusta. Rahoitus on sidottu maakuntaohjelmaan ja siitä on saatu vipuvoimaa kehittämiseen. Pienten toimijoiden osalta on kyse myös kehittämistarpeen viestimisestä sekä erilaisten toimijoiden tarpeen yhdistämisestä. Tarvitaan erilaisia rahoituksia.

Päätettiin laatia toimenpide-ehdotus verkostomaisesta suunnittelusta, verkostoitumisen tuesta ja verkostotyön kehittämisestä. Toimenpide-ehdotusta työstetään yhdessä hankkeen palvelumuotoilutiimin kanssa. Työssä hyödynnetään ja konkretisoidaan uutta valtionavustusten toimintamallia. Tarve on hyödyntää olemassa olevia verkostoja, tehdä niitä näkyväksi sekä kehittää verkostoissa tapahtuvaa työtä. Toimenpide-ehdotuksessa olisi hyvä huomioida minkä kokoisia tai minkälaisia (esim. valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia verkostoja) tarvitaan.

Päätettiin laatia toimenpide-ehdotus tiedon hyödyntämisestä (laaja-alainen ymmärrys, tieto ja kuuleminen). Toimenpide-ehdotusta työstetään puheenjohtajien ja sihteerin toimesta. Tässä voisi hyödyntää tiedolla johtamisen, ilmiölähtöisyyden sekä hyvinvointijohtamisen näkökulmia. Käytössä on erilaisia tietoaalustoja, mutta tietoa pitäisi saada koottua yhteen. Tietoa tuotetaan erilaisiin tilastopalveluihin, joista koostetaan erillisiä exceleitä. Tieto pitäisi olla hyödynnettävissä muodossa. Pitäisi pystyä koostamaan myös erilaista tietoa (seuranta, tilasto, kokemus) päätöksenteon tueksi ja avustusten kohdentamiseksi.

Keskusteltiin toimenpide-ehdotuksesta liittyen poliittisten päätöksentekijän, myöntäjän ja hakijan, erilaisten toimielinten, jaostojen ja neuvottelukuntien sekä ministeriön rooleihin sekä avustustoiminnan päätöksentekoon liittyvistä viiveistä. Keskusteltiin vaihtoehdoista, jossa tahot (toimeenpanevat virastot ja ministeriöt) osallistuvat arviointiin yhdessä sen sijaan, että edetään tikapuumaisesti toimijasta toiseen. Lisäksi Kuthanekille tunnistettiin rooli valtionavustustoiminnan ja sen vaikuttavuuden käsittelyssä.

Muita ehdotettuja toimenpideaihoita käsitellään seuraavissa kuntajaoston kokouksissa.

9 Vakioehdot ja investointinyrkin tilanne

Esiteltiin va-hankkeessa luonnosteltuja vakioehtojen rakennetta ja sitä koskevia periaatteita. Vakioehdot lisäävät avustustoiminnan läpinäkyvyyttä ja luovat edellytyksiä hyvän hallinnon toteuttamiselle. Tarkoitus on rakentaa va-verkkopalveluihin yhtenäinen otsikkorakenne (ylä- ja alaotsikkojaolla). Va-viranomainen vastaa vakioehtojen sisällön laadinnasta otsikkojakojen mukaisesti. Osa ehdoista on sellaisia, jotka koskevat kaikkia viranomaisia. Yhtenäisyyden ja viranomaisen työn helpottamiseksi muodostettaisiin kiinteitä, ei-muokattavissa olevia ehtosisältöjä. Ehdot myöskin varioivat avustettavan kohteen ja hakijan mukaisesti. Ehtosisältöjä ja mallipohjia työstetään pienessä myöntäjistä koostuvassa ryhmässä ja niitä käsitellään hankkeen lakijaostossa. Ehdot julkaistaan hakuilmoituksen yhteydessä ja ne liitetään päätökseen.

Käsiteltiin investointinyrkin tilannetta. Investointinyrkissä on tarkasteltu hakujen ajoittumista, valtion budjetoinnin ja kuntien toiminnan ja talouden suunnittelun aikatauluja. Suunnittelun vuosikellot ovat valtiolla ja eri kuntien välillä samankaltaiset. Investointiavustusten haut ajoittuvat pääosin vuoden vaihteeseen. Avustuspäätökset tulevat maaliskesäkuun aikana. Avustushankkeita on pakko edistää, jotta mm. rakentaminen pääsee käyntiin avustuspäätöksen tultua. Erilaiset lausuntomenettelyt hidastavat myös käsittelyä. Niiden tarpeellisuutta olisi hyvä tarkastella myös. Investointihankkeista ei usein saa syntyä kustannuksia ennen avustuspäätöstä tai tällaisia kustannuksia ei hyväksytä. Avustusten toteuttamiseen vaikuttaa myös käyttöaika. Jossain avustuksissa käyttöaikoihin on voinut pyytää pidennyksiä. Avustusten käyttöaika ei ole pidetty esteenä.

Investointinyrkissä on käsitelty myös avustusehtoja. Jollain viranomaisilla oli omia investointiavustusten ehtoja, mutta ei kaikilla. Ehtoja on erilaisissa dokumenteissa ja aina ei ole selvää, onko kyseessä rahoitusehto. Avustusehdoissa tulisi huomioida eri hakijaryhmät, muut hallinnollinen lainsäädäntö sekä avustuksen suuruus. Ehtojen yhtenäistämistä tarvitaan esim. työajanseurannan ja hyväksyttävien ja ei-hyväksyttävien kustannusten ja yleiskustannusten laskennan osalta. Käytännössä yhtenäisten kustannusmallien rakentaminen on iso työ. Avustusehtojen läpikäyntiä jatketaan seuraavassa investointinyrkin kokouksessa.

10 VA hankkeen tilanne

Ei käsitelty

11 Sidosryhmähankkeiden tilanne

Ei käsitelty

12 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

13 Seuraava kokous

Kuntajaoston seuraava kokous pidetään 18.1.2022 10-12, TEAMS. Seuraavan kokouksen esityslistalla: kehittämisalueiden kuvaukset ja toimenpide-ehdotukset (8-9, 12), avustushakujen aikataulutus, investointinyrkin tilanne ja tietovarantojen tilanne

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 14.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi,

Ulla Suomela, erityisasiantuntija, kuntajaoston sihteeri

Liitteet -

Jakelu Kuntajaoston jäsenet

Tiedoksi Ohjausryhmä
Hankeikkuna